

Enerģētikas un vides aģentūra

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts: pasts@eva.gov.lv, www.eva.gov.lv

Rīgā

20.02.2025

Nr. 10.2/5/2025

Lēmums

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja:

Finanšu ministrija, reģistrācijas Nr. 90000014724, juridiskā adrese: Smilšu iela 1, Rīga, LV- 1919, e-pasts: pasts@fm.gov.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Grozījumi Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmā 2021.–2027. gadam (turpmāk – Grozījumi Programmā).

Izvērtētā dokumentācija:

Izstrādātājas 2025. gada 13. februāra vēstule Nr. 5.1-24/21/481 “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību grozījumiem Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmā 2021.–2027. gadam”¹, iesniegums “Par plānošanas dokumenta “Grozījumi Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmā 2021.–2027. gadam” izstrādes uzsākšanu” (turpmāk – Iesniegums), Valsts vides dienesta (turpmāk – Dienests) 2025. gada 29. janvāra vēstule Nr. 2.3/CS/199/2025 “Par SIVN nepieciešamību”, Veselības inspekcijas 2025. gada 21. janvāra elektroniskā pasta vēstule “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību grozījumiem ES Kohēzijas politikas programmā 2021.–2027. gadam” un Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP administrācija) 2025. gada 5. februāra vēstule Nr. 1.6.2/779/2025-N “Par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu grozījumiem ES Kohēzijas politikas programmā 2021. – 2027. gadam”.

Plānošanas dokumenta Izstrādātājas viedoklis:

Izstrādātājas ieskatā, t.sk. konsultējoties ar Satiksmes ministriju un Klimata un enerģētikas ministriju, kas ir atbildīgās iestādes par paredzēto investīciju plānošanu un īstenošanu, Grozījumi Programmā nav nepieciešams stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums), jo:

- 1) Ar Grozījumi Programmā, paredzot jaunu 2.1.4. specifisko atbalsta mērķi “Attīstīt viedas enerģosistēmas, tīklus un enerģijas akumulāciju ārpus Eiropas enerģētikas tīkla (TEN-E)” (turpmāk – 2.1.4.SAM), atbalstāmās darbības tieši izriet no aktualizētā Latvijas Nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021. – 2030. gadam (turpmāk – NEKP) rīcības virziena

¹ Reģ. Nr. 4-01/273/2025.

“Energētiskā drošība, enerģētiskās atkarības mazināšana, pilnīga enerģijas tirgu integrācija un infrastruktūras modernizācija”. Aktualizētajam NEKP ir veikts Stratēģiskais novērtējums².

- 2) Papildinot 2.1.2. specifisko atbalsta mērķa “Atjaunīgo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns” (turpmāk – 2.1.2.SAM) atbalstu ar biometāna ievades punktu, saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumiem Nr. 500 “Vispārīgie būvnoteikumi” 2.20. punktu, kvalificējas kā mazēka – vienstāva ēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m². Saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Likums) izvērtējumu par mazēku būvniecību, nav nepieciešams veikt sākotnējo izvērtējumu un / vai ietekmes uz vidi novērtējumu.
- 3) Ar Grozījumiem Programmā 3.1.1. specifiskā atbalsta mērķi “Attīstīt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, inteligentu, drošu un vairākveidu TEN-T infrastruktūru” (turpmāk – 3.1.1.SAM) plānots papildināt ar jauna dzelzceļa savienojuma izveidi un stacijas būvniecību, kam nav būtiska papildus ietekme uz vidi tai, kas jau ir vērtēta Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam (turpmāk – Programma) izstrādes laikā un apkopota Programmas Vides pārskatā, par kuru Vides pārraudzības valsts birojs 2021. gada 25. februārī izsniedza atzinumu Nr. 4-03/26³. Grozījumi Programmā konkretizē un no vides ietekmes viedokļa nebūtiski paplašina esošo 3.1.1 SAM tvērumu, kas jau līdz šim paredz dzelzceļa publiskas infrastruktūras attīstību, tādējādi nodrošinot cita plānošanas dokumenta – Transporta attīstības pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam (turpmāk – Transporta pamatnostādnes) – jēgpilnu ieviešanu. Transporta pamatnostādņu 1. pielikums “Rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi” ietver 1. rīcības virzienu “Multimodāla sabiedriskā transporta tīkla ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta “mugurkaulu” attīstība”, kura 1.1. punkts paredz stiprināt dzelzceļa lomu sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanā, kā vienu no aktivitātēm paredzot modernizēt dzelzceļa pasažieru apkalpošanas infrastruktūru, t.sk. uzlabot piekļūstamību un drošību, kā arī palielināt vilcienu pārvietošanās ātrumu, kā arī 2. rīcības virzienu “Starptautiskās savienojamības uzlabošana”, kura 2.1. punkts paredz turpināt Rail Baltica projekta īstenošanu, kā vienu no aktivitātēm paredzot attīstīt Rīgu un Rīgas metropoles areāla teritoriju kā TEN-T tīklā integrētu multimodālu transporta mezglu, īstenojot pilsētas transporta un publiskās infrastruktūras pārkārtojumus. Tāpat Transporta pamatnostādņu 1. pielikums “Rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi” ietver 4. rīcības virzienu “Drošas un ilgtspējīgas transporta sistēmas pilnveidošana”, kura 4.5. punkts paredz attīstīt dzelzceļa tīkla infrastruktūru un atjaunot ritošo sastāvu, kā vienu no aktivitātēm paredzot atsevišķu dzelzceļa tīkla posmu elektrifikāciju un esošo līniju modernizāciju pasažieru pārvadājumu nodrošināšanai. Grozījumos Programmā 3.1.1.SAM ietvertās aktivitātes atbilst Transporta pamatnostādņēm, kam ir veikts visaptverošs Stratēģiskais novērtējums⁴, kas vispusīgi un kvalitatīvi novērtē dzelzceļa publiskas infrastruktūras attīstības iespējamo ietekmi uz vidi un satur norādījumus ietekmes mazināšanai un apsvērumus, kas būtu vērtējami, īstenojot attīstības projektus.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma 23.¹ panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kam saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai

² Vides pārraudzības valsts biroja 2025. gada 30. janvāra atzinums Nr. 4-03/2/2025 “Par Aktualizētā Latvijas Nacionālā enerģētikas un klimata plānu 2021.-2030. gadam Vides pārskatu”. Pieejams: <https://www.eva.gov.lv/lv/atzinumi>.

³ Pieejams: <https://www.eva.gov.lv/lv/atzinumi>.

⁴ Vides pārraudzības valsts biroja 2021. gada 5. februāra atzinums Nr. 4-03/1 “Par Transporta attīstības pamatnostādņu 2021.–2027. gadam Vides pārskatu”. Pieejams: <https://www.eva.gov.lv/lv/atzinumi>.

– Enerģētikas un vides aģentūrai (turpmāk – Aģentūra)⁵ – rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1. punkts noteic, ka Aģentūra pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.

2. 2025. gada 13. februārī Aģentūrā saņemta Izstrādātājas 2025. gada 13. februāra vēstule Nr. 5.1-24/21/481 “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību grozījumiem Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmā 2021.–2027. gadam” un Iesniegums, ar kuru tiek informēts, ka paredzēts izstrādāt Grozījumus Programmā. Programma saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas 2021/1060⁶ 22. pantu ir stratēģija par programmas ieguldījumu politikas mērķu sasniegšanu un programmas rezultātu paziņošanu. Plānošanas dokumenta īstenošanas ilgums ir laika posmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim. Programma un attiecīgi Grozījumi Programmā ir instruments, kas paredz konkrētu ES fondu finansējumu ieguldījumu citos politikas plānošanas dokumentos paredzēto rīcības virzienu īstenošanai un mērķu sasniegšanai. Grozījumi Programmā ir pakārtoti un cieši saistīti ar citiem nacionālā līmeņa plānošanas dokumentiem: Latvijas Nacionālās attīstības plānu 2021.–2027. gadam, NEKP, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (Latvija 2030), Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023. – 2027. gadam un Transporta pamatnostādņēm. Atbilstoši Iesniegumā sniegtajai informācijai:

2.1. Grozījumi Programmā paredz paplašināt spēkā esošās Programmas atbalsta tvērumu:

1) izveidot jaunu 2.1.4. specifisko atbalsta mērķi “Attīstīt viedas energosistēmas, tīklus un enerģijas akumulāciju ārpus Eiropas enerģētikas tīkla (TEN-E)”, 2) papildināt 2.1.2. specifiskā atbalsta mērķi “Atjaunīgo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns” ar biometāna ievades punktu izbūvi un 3) papildināt 3.1.1. specifiskā atbalsta mērķi “Attīstīt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, inteligentu, drošu un vairākveidu TEN-T infrastruktūru” ar jauna dzelzceļa savienojuma izveidi un stacijas būvniecību.

2.2. Grozījumi Programmā attiecībā uz 2.1.4.SAM neietekmēs jaunas teritorijas, jo jaudas palielināšana notiks esošo apakšstaciju teritorijā, savukārt pārvietojamu ģeneratoru un apakšstaciju iegāde ārkārtas remontu un avārijas seku novēršanas mobilitātes nodrošināšanai teritorijas neskars. 2.1.2.SAM ietvaros paredzētā papildus jaunā atbalstāmā darbība reģionālo biometāna ievades punktu izbūvei tiks īstenota Skrundā, Raganā un Rēzeknē. 3.1.1.SAM ietvaros papildus plānotas darbības Mārupes novadā (starptautiskas lidostas “Rīga” teritorija) un Rīgas valstspilsētas pašvaldībā (savienojums Imanta – RIX).

2.3. Esošā 3.1.1.SAM tiek precizētas / konkretizētas darbības, kas vērstas uz dzelzceļa publiskas infrastruktūras attīstību:

2.3.1. 1520 mm dzelzceļa līnijas izbūve no RIX līdz pasažieru stacijai “Imanta”, izmantojot jaunizveidojamo Rail Baltica infrastruktūru (estakādi un uzbērumu) un sākotnēji to paredzot 1520 mm sliežu platuma vilcienu kustībai;

---

⁵ Vides pārraudzības valsts birojs, saskaņā ar Ministru kabineta 2024. gada 17. decembra rīkojumu Nr. 1191 “Par Vides pārraudzības valsts biroja un Būvniecības valsts kontroles biroja reorganizāciju” ar 01.02.2025. reorganizēts par Enerģētikas un vides aģentūru.

⁶ Eiropas parlamenta un padomes 2021. gada 24. jūnija regula (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai.

- 2.3.2. RIX pasažieru termināļa izbūve, to integrējot esošajā (1520 mm) dzelzceļa sistēmā vēl pirms Rail Baltica pamatstrādes pabeigšanas.
- 2.4. 3.1.1.SAM gadījumā Grozījumi Programmā konkrētizē / detalizē jau līdz šim plānotās aktivitātes dzelzceļa publiskas infrastruktūras attīstībai, attiecīgi, atbilstoši Dienesta atzinumam⁷, paredzētajām darbībām nav nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, jo tās neatbilst Likuma 4. pantā un 1. pielikumā “Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” noteiktajām darbībām, kā arī Likuma 3.² pantā un 2. pielikumā “Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais ietekmes izvērtējums” noteiktajām darbībām.
- 2.5. Jauno investīciju īstenošanai nav paredzama tieša negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ekosistēmas aizsardzību, vienlaikus plānotie Grozījumi Programmā veicinās būtisku virzību uz nacionālā un ES līmeņa mērķu sasniegšanu, kas ir virknē stratēģiskās plānošanas dokumentos un par kuriem jau ir veikts Stratēģiskais novērtējums. Ar Rail Baltica projektu saistītajām dzelzceļa publiskas lietošanas infrastruktūras attīstības aktivitātēm ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums, to īstenošana plānota atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātiem. Vienlaikus, atbalstāmās darbības, kas tiks veiktas Grozījumi Programmā kontekstā, tiks īstenotas, kur attiecināms princips “Nenodarīt būtisku kaitējumu”, horizontālo principu “Klimatdrošināšana” un “Energoefektivitāte pirmajā vietā”.
- 2.6. Ar Grozījumiem Programmā nav plānotas darbības Natura 2000 teritorijās vai tām pieguļošajās teritorijās.
3. Saskaņā ar Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III nodaļas 5. un 6. punktos noteikto pirms plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanas izstrādātājs konsultējas ar Dienestu, DAP un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību un minēto konsultāciju rezultātus iesniedz Aģentūrā. Iesniegumam pievienotas:
- 3.1. Dienesta 2025. gada 29. janvāra vēstule Nr. 2.3/CS/199/2025 “Par SIVN nepieciešamību”. Dienesta vērtējumā, saskaņā ar Likuma 4. pantā noteikto un Noteikumu Nr. 157 2. punktā norādītajiem plānošanas dokumentiem, kuriem nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, Programmas Grozījumiem varētu neveikt Stratēģisko novērtējumu, ņemot vērā Iesniegumā minēto informāciju, kā arī līdzšinējos izvērtējumus un plānoto pasākumu aprakstu, jo nav paredzama būtiska ietekme uz vidi.
- 3.2. Veselības inspekcijas 2025. gada 21. janvāra elektroniskā pasta vēstule “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību grozījumiem ES Kohēzijas politikas programmā 2021. – 2027. gadam”. Veselības inspekcija, izvērtējot paredzētos Programmas Grozījumus, uzskata, ka jautājumos, kas skar iespējamo ietekmi uz iedzīvotāju veselību, papildu Stratēģiskais novērtējums paredzētajiem atbalstāmajiem pasākumiem nav jāveic.
- 3.3. DAP administrācijas 2025. gada 5. februāra vēstule Nr. 1.6.2/779/2025-N “Par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu grozījumiem ES Kohēzijas politikas programmā 2021. – 2027. gadam”. DAP administrācija, izskatot Programmas Grozījumus, saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 5. punktā noteikto sniegusi viedokli, ka Programmas grozījumiem nav nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.
4. Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, un to grozījumiem, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem

⁷ Dienesta 2024. gada 29. oktobra vēstule Nr. 2.4/AP/11105/2024.

noteikumiem izstrādā vai pieņem Ministru kabinets enerģētikas, rūpniecības, transporta jomā un plānošanas dokumentiem, kuri saistīti ar reģionālo attīstību un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai. Likuma 4. panta piektā daļa nosaka: “Šā panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuri attiecas uz nelielu teritoriju izmantošanu vietējās pašvaldības līmenī, kā arī šā panta trešajā daļā minēto plānošanas dokumentu nelieliem grozījumiem stratēģisko novērtējumu neveic, izņemot gadījumus, kad šo dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt vidi.” Tas nozīmē, ka neskatoties uz to, ka Grozījumi Programmā ir Stratēģiskā novērtējuma objekts atbilstoši Likuma 4. panta trešās daļai, dažreiz varētu secināt, ka izmaiņas ir nebūtiskas⁸. Tādā gadījumā saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 7. punktu Aģentūra pieņem lēmumu par to, vai plānošanas dokumentam ir vai nav nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, ņemot vērā plānošanas dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi. Līdz ar to Aģentūra, saskaņā ar Likuma 23.² pantā noteiktajiem kritērijiem, ir izvērtējusi tās rīcībā esošo un Izstrādātājas sniegto informāciju par Grozījumiem Programmā paredzētajiem pasākumiem, kā arī par Grozījumiem Programmā izstrādes būtību un mērķiem saistībā ar citiem plānošanas dokumentiem, tostarp nacionāla līmeņa politikas plānošanas dokumentiem:

- 4.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts), tostarp, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d” apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 4.2. Aģentūra, atbilstoši Likuma 23.² panta 1. punktam, izvērtējot plānošanas dokumenta būtību, konstatē, ka Grozījumi Programmā ir pakārtoti un saistīti ar nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem: Latvijas Nacionālās attīstības plānu 2021.–2027. gadam, NEKP, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (Latvija 2030), Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023. – 2027. gadam un Transporta pamatnostādņem, lai nodrošinātu to ieviešanu.
- 4.3. Saskaņā ar iesniegto informāciju, secināms, ka ar Grozījumiem Programmā plānots papildināt 3.1.1. specifiskā atbalsta mērķi “Attīstīt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, inteliģentu, drošu un vairākveidu TEN-T infrastruktūru” ar jauna dzelzceļa savienojuma izveidi un stacijas būvniecību. Grozījumi Programmā pēc būtības konkretizē un no vides ietekmes viedokļa nebūtiski paplašina esošo 3.1.1. SAM tvērumu, kas jau līdz šim paredz dzelzceļa publiskas infrastruktūras attīstību, tādejādi nodrošinot plānošanas dokumenta Transporta pamatnostādnes ieviešanu. Transporta pamatnostādņu 1. pielikums “Rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi” ietver 1. rīcības virzienu “Multimodāla sabiedriskā transporta tīkla ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta “mugurkaulu” attīstība”, kura 1.1. punkts paredz stiprināt dzelzceļa lomu sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanā, kā vienu no aktivitātēm paredzot modernizēt dzelzceļa pasažieru apkalpošanas infrastruktūru, t.sk. uzlabot pieklūstamību un drošību. Savukārt 2. rīcības virziena “Starptautiskās savienojamības uzlabošana” 2.1. punkts paredz turpināt Rail Baltica projekta īstenošanu, kā vienu no aktivitātēm paredzot attīstīt Rīgu un Rīgas metropoles areāla teritoriju kā TEN-T tīklā integrētu multimodālu transporta mezglu, īstenojot pilsētas transporta un publiskās

⁸ Stratēģiskā novērtējuma Protokola vadlīnijas (10. punkts). Pieejams: <https://unece.org/DAM/env/documents/2011/eia/ece.mp.eia.17.e.pdf>.

infrastruktūras pārkārtojumus. Transporta pamatnostādņu 1. pielikums “Rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi” ietver 4. rīcības virzienu “Drošas un ilgtspējīgas transporta sistēmas pilnveidošana”, kura 4.5. punkts paredz attīstīt dzelzceļa tīkla infrastruktūru un atjaunot ritošo sastāvu, kā vienu no aktivitātēm paredzot atsevišķu dzelzceļa tīkla posmu elektrifikāciju un esošo līniju modernizāciju pasažieru pārvadājumu nodrošināšanai. Grozījumos Programmā 3.1.1.SAM ietvertās aktivitātes atbilst Transporta pamatnostādņem⁹, kam ir veikts Stratēģiskais novērtējums, par kura vides pārskatu Vides pārraudzības valsts birojs 2021. gada 5. februārī sniedza atzinumu Nr. 4-03/1 “Par Transporta attīstības pamatnostādņu 2021.–2027. gadam Vides pārskatu”¹⁰. Vienlaikus no Transporta pamatnostādņu vides pārskata¹¹ secināms, ka plānošanas dokuments izstrādāts, ņemot vērā nacionālos un reģionālos vides aizsardzības dokumentus un mērķus.

- 4.4. Kā norādīts Iesniegumā, ar Grozījumiem Programmā plānots papildināt Programmas 2.1.2. specifisko atbalsta mērķi “Atjaunīgo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns” ar biometāna ievades punktu¹², kas saskaņā ar Likumu atbilst mazēku būvniecībai, kam nav nepieciešams veikt sākotnējo izvērtējumu un / vai ietekmes uz vidi novērtējumu. Savukārt, paredzot jaunu 2.1.4. specifisko atbalsta mērķi “Attīstīt viedas energosistēmas, tīklus un enerģijas akumulāciju ārpus Eiropas enerģētikas tīkla (TEN-E)”, atbalstāmās darbības tieši izriet no aktualizētā NEKP rīcības virziena “Enerģētiskā drošība, enerģētiskās atkarības mazināšana, pilnīga enerģijas tirgu integrācija un infrastruktūras modernizācija”, kam ir veikts Stratēģiskais novērtējums¹³.
- 4.5. Grozījumi Programmā, kas attiecas uz jauna 2.1.4.SAM ieviešanas mērķa iekļaušanu, Iesniegumā norādīts, ka tas neietekmēs jaunas teritorijas, jo jaudas palielināšana notiks esošo apakšstaciju teritorijā, savukārt pārvietojamu ģeneratoru un apakšstaciju iegāde ārkārtas remontu un avārijas seku novēršanas mobilitātes nodrošināšanai teritorijas neskars. Tāpat attiecībā uz 2.1.2.SAM ietvaros paredzēto papildus jauno atbalstāmo darbību un nebūtiski paplašinot esošo 3.1.1. SAM tvērumu, atbilstoši Izstrādātājas sniegtajai informācijai, Grozījumi Programmā ir uzskatāmi par nebūtiskiem un tiem nav būtiskāka ietekme uz vidi papildus tai, kas ir jau vērtēta Programmas izstrādes laikā un apkopota Programmas Vides pārskatā. Programmā tika veikts Stratēģiskais novērtējums un izstrādāts vides pārskats, par kuru Vides pārraudzības valsts birojs 2021. gada 25. janvārī izdevis atzinumu Nr. 4-03/2¹⁴ (turpmāk – Atzinums Nr. 4-03/2). Atzinuma Nr. 4-03/2 1.5.2. punktā cita starpā ietverta informācija par 2. politikas mērķa “Zaļāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, veicinot tīru un taisnīgu enerģētikas pārkārtošanu, “zaļās” un “zilās” investīcijas, aprites ekonomiku, pielāgošanos klimata pārmaiņām un risku novēršanu un pārvaldību” prioritātēm, tostarp 2.1. Prioritāti “Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām”, kas ietver: 1) 2.1.1.SAM “Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana”, 2) 2.1.2.SAM “Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana” un 3) 2.1.3.SAM “Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām”, 2.2. Prioritāti “Vides aizsardzība un attīstība”, kas ietver: 1) 2.2.1.SAM “Veicināt ilgtspējīgu ūdenssaimniecību”, 2) 2.2.2.SAM “Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana” un 3) 2.2.3.SAM “Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, “zaļo”

⁹ Pieejamas tīmekļvietnē: <https://likumi.lv/ta/id/327053-par-transporta-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>.

¹⁰ Atzinums pieejams Aģentūras tīmekļvietnē: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

¹¹ Pieejams tīmekļvietnē: <https://www.sam.gov.lv/lv/transporta-attistibas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam>

¹² Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumiem Nr. 500 “Vispārīgie būvnoteikumi” 2.20. punktu, kvalificējas kā mazēka – vienstāva ēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m².

¹³ Aģentūras 2025. gada 30. janvāra atzinums Nr. 4-03/2/2025 “Par Aktualizētā Latvijas Nacionālā enerģētikas un klimata plānu 2021.–2030. gadam Vides pārskatu”. Atzinums pieejams Aģentūras tīmekļvietnē: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

¹⁴ Vides pārraudzības valsts biroja 2021. gada 25. februāra atzinums Nr. 4-03/2 pieejams tīmekļvietnē: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu”, un 2.3. Prioritāti “Ilgtspējīga mobilitāte”, kas ietver 2.3.1.SAM “Veicināt ilgtspējīgu daudzveidu mobilitāti pilsētās”. Tāpat Atzinumā Nr. 4-03/2 ietverta informācija par 3. politikas mērķi “Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti un reģionālo IKT savienotību”, tā 3.1. prioritāti “Digitālā savienojamība”, kas ietver 3.1.1.SAM “Uzlabot digitālo savienotību”, un 3.2. Prioritāti “Ilgtspējīga TEN–T infrastruktūra”, kas ietver 3.2.1.SAM “Attīstīt ilgtspējīgu, pret klimatu izturīgu, inteligentu, drošu un vairākveidu TEN–T infrastruktūru”. No Iesnieguma konstatējams, ka Grozījumi Programmā pilnveido un nebūtiski paplašina Programmas 2. politikas mērķa “Zaļāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, veicinot tīru un taisnīgu enerģētikas pārkārtošanu, “zaļas” un “zilās” investīcijas, aprites ekonomiku, pielāgošanos klimata pārmaiņām un risku novēršanu un pārvaldību” prioritātes 2.1. Prioritāte “Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām” 2.1.2.SAM “Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana” un 3. politiskā mērķa “Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti”, 3.1. prioritātes “Ilgtspējīga TEN-T infrastruktūra” 3.1.1. SAM “Attīstīt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, inteligentu, drošu un vairākveidu TEN-T infrastruktūru” (Likuma 23.² panta 1. punkts).

- 4.6. Izstrādātāja norādījusi, ka ar Grozījumiem Programmā nav plānotas darbības Natura 2000 teritorijās vai tām pieguļošajās teritorijās, to savas kompetences ietvaros nav konstatējusi DAP administrācija sniedzot viedokli, ka Grozījumiem Programmā nav nepieciešam veikt Stratēģisko novērtējumu (Likuma 4. panta trešās daļas 2. punkts, Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts).
- 4.7. Vērtējot Grozījumus Programmā, secināms, ka tie ir tiešā veidā pakārtoti Transporta pamatnostādņēs ietvertajiem pasākumiem, kurus ir plānots īstenot Transporta pamatnostādņu ietvaros laika periodā līdz 2027. gadam, ir iekļauti tā 1. pielikumā “Pamatnostādņu īstenošanas plāns”, kā arī pakārtoti aktualizētajam NEKP. Grozījumi Programmā, ja tie tiek izstrādāti atbilstoši nacionāla līmeņa politikas plānošanas dokumentiem, tostarp Transporta pamatnostādņēm, kam jau veikts Stratēģiskais novērtējums un 2021. gada 5. februārī saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr. 4–03/1 “Par Transporta attīstības pamatnostādņu 2021.–2027. gadam Vides pārskatu”¹⁵, kā arī NEKP, kam ir veikts Stratēģiskais novērtējums¹⁶ un 2025. gada 30. janvārī saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr. 4-03/2/2025 “Par Aktualizētā Latvijas Nacionālā enerģētikas un klimata plānu 2021.-2030. gadam Vides pārskatu”, nav saistīti ar būtiskākām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām, kā tas jau vērtēts Stratēģiskā novērtējumā (Likuma 23.² panta 2. punkta “a” – “e” apakšpunkts).
- 4.8. Vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, Grozījumi Programmai Stratēģiskā novērtējuma procedūra nav lietderīga, ņemot vērā iepriekš minētos Aģentūras secinājumus, tās nepieciešamība neizriet no Likuma 23.² panta kritēriju nosacījumiem, kā arī Stratēģiskā novērtējuma procedūras nepieciešamību nav izvirzījušas DAP administrācija, Veselības inspekcija un Dienests.
5. Līdz ar to Aģentūra, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23.² panta pantā minētajiem kritērijiem, secina, ka Grozījumi Programmā īstenošanai veidā, kā tas raksturots Iesniegumā, nav paredzama būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi pie nosacījuma, ja tiek ievēroti spēkā esošie normatīvie akti.

¹⁵ Pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

¹⁶ Vides pārraudzības valsts biroja 2025. gada 30. janvāra atzinums Nr. 4-03/2/2025 “Par Aktualizētā Latvijas Nacionālā enerģētikas un klimata plānu 2021.-2030. gadam Vides pārskatu”. Atzinums pieejams Aģentūras tīmekļvietnē: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Saskaņā ar Likuma 23.³ pantā noteikto Aģentūra izvērtēja šajā lēmumā norādīto dokumentāciju un informāciju par Grozījumiem Programmā. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23.² pantā noteiktos Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus, kā arī piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Aģentūra secina, ka plānošanas dokuments nav saistīts ar būtiskākām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām, kas jau ir vērtētas citos plānošanas dokumentos, un kas ir saistīti ar Grozījumiem Programmā.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru grozījumiem Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmā 2021.–2027. gadam.

Vides pārraudzības departamenta direktore,
Piesārņojuma novērtēšanas nodaļas vadītāja

I.Kramzaka

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Daina Dzeguze 67770826
Daina.Dzeguze@eva.gov.lv